

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Indenrigsudvalget 2023-24
L 48 - endeligt svar på spørgsmål 2
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 16-11-2023
Enhed: Demokratikontoret –
Valgheden
Sagsbeh: esh
Sagsnr.: 2023 - 444
Dok. nr.: 43959

Folketingets Indenrigsudvalg

Folketingets Indenrigsudvalg har den 1. november 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 2 til L 48 til indenrigs- og sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Theresa Berg Andersen (SF).

Spørgsmål nr. 2:

”Hvorfor insisterer ministeren på at fjerne nummereringen af de kandidatlistes, der opstiller på partiliste, når bl.a. valgforskere fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet vurderer, at det er en meget væsentlig hjælp for vælgerne, når de skal vide, om en liste/parti benytter sig af partiliste?”

Svar:

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at oplysninger om opstillingsform kan være relevante for vælgerne, og at disse oplysninger dermed også skal være tilgængelige for vælgerne. Det er samtidig ministeriets opfattelse, at samtlige oplysninger, der kan være relevante eller væsentlige ved en valghandling, ikke nødvendigvis skal fremgå af stemmesedlen.

Det er ikke nødvendigt, at man som vælger sætter sig ind i partiernes opstillingsformer eller forstår enhver regel bag opgørelsen af valget, for at man kan beslutte, hvem man skal stemme på. Det bemærkes i den forbindelse, at hvis man som vælger vil have indflydelse på, hvilken kandidat der bliver valgt, skal man altid stemme personligt. Dette gælder uanset partiets opstillingsform og dermed også ved partilisteopstilling, på trods af at det ofte vil være partilisten, der er afgørende for, hvem der bliver valgt.

Partier kan opstille deres kandidater med partiliste til både folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg og kommunale og regionale valg.

Ved folketingsvalg er partiliste ikke markeret på stemmesedlen. Vælgeren kan alene udlede, om der er tale om partiliste, ved at se på, hvor mange kandidater for partiet der står med fed skrift, og om de øvrige kandidater, der står med almindelig skrift, står i alfabetisk rækkefølge. Der er tale om partiliste, hvis det for et parti alene er den øverste kandidat, der står med fed skrift, og de øvrige kandidater, der står med almindelig skrift, ikke står i alfabetisk rækkefølge. Det er på denne baggrund Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at det alene er vælgere med indgående kendskab til valgområdet, der kan udlede opstillingsformen partiliste af stemmesedlen ved folketingsvalg.

Ved Europa-Parlamentsvalg er partiliste ikke markeret på stemmesedlen, og partiliste kan ikke udledes heraf.

Ved kommunale og regionale valg er opstilling med partiliste markeret på stemmesedlen ved, at der er numre foran kandidaterne, der angiver partilisten.

Som stemmesedlerne således udformes i dag, er der ikke en entydig måde at markere partiliste på. Det er bl.a. på denne baggrund, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har foreslået både at ensarte og i den forbindelse forenkle stemmesedlerne til folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg og kommunale og regionale valg. Enklere regler på dette område vil efter ministeriets opfattelse mindske risikoen for fejl ved kommunernes udformning af stemmesedler.

Endelig kan Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyse, at folketingsvalget den 1. november 2022 blev overværet af valgobservatører fra ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights), der er en valgobservationsorganisation under OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe). ODIHR offentliggjorde den 13. april 2023 sin valgobservationsrapport, der bl.a. indeholder en anbefaling vedrørende stemmesedlen til folketingsvalg. Anbefalingen går på, at Danmark kan overveje at sikre ensartethed i præsentationen af kandidaterne på stemmesedlen. Såfremt stemmesedlen ikke ændres, bør Danmark overveje yderligere uddannelse af vælgerne om stemmesedlens opbygning, herunder de forskellige fremstillinger af partierne. Ministeriet finder anbefalingen fra ODIHR hensigtsmæssig og anser den også for relevant ved stemmesedlen til kommunal- og regionalvalg.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde